

Notitie

Aan : De leden van het algemeen bestuur van de veiligheidsregio Zuid-Limburg
Betreft : aanvullend memo bij jaarrekening 2017 en begroting 2019
Datum : 23 april 2018
Aantal pagina's 3

Aanleiding

In het besloten deel van haar vergadering van 6 april is het algemeen bestuur van VRZL uitgebreid geïnformeerd over de financiële stand van zaken binnen het onderdeel brandweer. Doelstelling daarvan was om de burgemeesters voorafgaand aan de behandeling van de jaarrekening 2017, de begrotingswijziging 2018 en de begroting 2019 in hun raden uitgebreid te informeren over de ontstaansgrond en de gevolgen van de uiteindelijke tekorten in 2017 en de gekozen oplossing om 2018 en 2019 te overbruggen. Bij de behandeling van dit agendapunt zijn door burgemeesters aanvullende vragen gesteld. Die vragen omvatten 3 onderwerpen:

- Is Brandweer Zuid-Limburg in control of moeten we nog met aanvullende zaken rekening houden.
- Er is gesproken over personele ontwikkelingen. Maak die inzichtelijker en concreter en verduidelijk mogelijke consequenties.
- Er is gesproken over landelijke ontwikkelingen die de komende jaren op ons afkomen. Welke ontwikkelingen worden daarmee bedoeld en wat zijn daarvan de mogelijke consequenties.

Op initiatief van de heer Vlecken en mevrouw Van Basten is afgesproken dat er een memo opgesteld wordt waarin deze vragen ter informatie voor de burgemeesters beantwoord worden. In deze notitie wordt de volgorde van de vraagstelling als leidraad voor de beantwoording en de informatieverzameling gehanteerd.

Is brandweer Zuid-Limburg in control?

Het antwoord is positief. Naar aanleiding van de ontwikkelingen in de afgelopen maanden waarbij ontwikkelingen met negatieve gevolgen zich opstapelden, heeft de commandant brandweer een pakket aan maatregelen in gang gezet en daarover afgestemd met in eerste aanleg de bestuurlijk portefeuillehouder financiën. Dat heeft geleid tot een arrangement bestaande uit de volgende componenten.

- De commandant heeft zowel voor 2018 als voor 2019 aanvullende maatregelen genomen om te besparen waar mogelijk. Voorbeelden zijn: het bevroren van vacatures, het beperken, optimaliseren en/of samenvoegen van taken binnen beleids- en ondersteunende teams, het verder aantrekken van inkoopbeleid, het terugdringen van externe advisering. Een aantal van deze maatregelen dient nog voor advies aan de Ondernemingsraad te worden voorgelegd.
 - De commandant brandweer heeft de opdracht gekregen de huidige begrotingen en resultaten nadrukkelijk te scannen op mogelijke risico's en onzekerheden.
 - De bestuurlijk portefeuillehouder wordt voortsnog in een maandelijkse cyclus geïnformeerd over de realisatiecijfers en mogelijke risico's die zich voordoen.
 - Ook in de ambtelijke organisatie wordt intensiever naar de realisatie en de mogelijke risico's voor de komende maanden gekeken om deze tijdig inzichtelijk te hebben en gelegenheid te creëren om daarop bij te sturen.
 - Op basis van de maandelijkse rapportage over de realisatie en mogelijke risico's zoals die aan de portefeuillehouder wordt aangeboden en de voortgang in de realisatie van de aanvullende maatregelen zal ook het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur geïnformeerd worden.
-

- Tijdig in 2018 wordt een beeld (inhoud en financiële vertaling) ontwikkeld en bestuurlijk afgestemd ten aanzien van het meerjarenperspectief vanaf 2020. Met deze maatregelen is de organisatie structureel beter in control.

Personele ontwikkelingen

Een deel van de negatieve financiële ontwikkelingen eind 2017 komt voort uit personele dossiers en de afwikkeling daarvan. Gebleken is dat de accountancyregels voorschrijven dat een financiële transactie (vaststellingsovereenkomst met individuen, uitspraken in beroepszaken en dergelijke) in zijn volledige omvang in de boeken verwerkt moet worden op het moment dat deze definitief wordt. Dat leidde tot de terechte bestuurlijke vraag of er in de overbruggingsperiode 2018-2019 nog sprake is van voorzienbare risico's op het personele vlak. Op dit moment (medio april 2018) is er sprake van 2 langlopende zaken die naar verwachting in de overbruggingsperiode tot een einde zullen komen. Het is bekend dat de organisatie van de Veiligheidsregio in beweging is. Personele consequenties kunnen niet worden uitgesloten. Omdat de veiligheidsregio verlengd lokaal bestuur is en daarmee onder het ambtenarenrecht ressorteert, betekent ontslag onder meer dat de veiligheidsregio verantwoordelijk is voor verplichte bovenwettelijke aanspraken voor een langere periode (tot 10 jaar).

De organisatie van de veiligheidsregio is in beweging. Daarnaast is er in algemene zin sprake van een vergrijzend personeelsbestand. De gemiddelde leeftijd van de top van de organisatie ligt rond de 60 jaar. De gemiddelde leeftijd van de laag van teamleiders ligt boven de 50 jaar. Daarbij is er, onder meer door vacaturestops maar ook door de ligging van Zuid-Limburg, weinig nieuwe instroom. In combinatie met een toegenomen werkdruk leidt dat tot een hoger ziekteverzuimpercentage en uitval. De verwachting is dat daardoor ook in 2018 en 2019 nog frictiekosten rondom personeel zullen ontstaan. Deze frictiekosten hebben te maken met het feit dat strategisch personeelsbeleid in de maak is en afscheid zal moeten worden genomen van een aantal mensen. Reeds in de overbruggingsperiode zal er daarom gewerkt worden aan mogelijkheden om de organisatie te verjongen en nieuw elan (vitaliteit) in te brengen. Dat kan vragen om investeringen in personele capaciteit om de organisatie fit te maken voor 2020 en verder.

Een laatste onderwerp in risico's rondom personele ontwikkelingen is de instandhouding van de hybride organisatie en de zogenaamde multifunctionele pool (MFP). Het concept van de hybride bezetting (vrijwilligers draaien mee in het rooster van de beroepsposities) is een belangrijk onderdeel van het organisatieconcept zoals dat in 2012 is omarmd. Inmiddels blijkt het concept op onderdelen lastiger te implementeren dan in 2012 bedacht, omdat een aantal aannames (o.a. het verloop/de omloopsnelheid en de opleidingskosten van vrijwilligers) niet langer toepasbaar blijkt. De MFP is eind 2017 opgezet als oplossing voor de roosterproblematiek binnen de beroepsbezette kazernes. In de praktijk en op basis van periodieke evaluaties zal moeten blijken of dit als instrument voldoet en bijdraagt aan het oplossen van de personele problematiek.

Landelijke ontwikkelingen

Naast de ontwikkelingen in de eigen organisatie wordt de veiligheidsregio en de brandweer in het bijzonder in toenemende mate geconfronteerd met landelijke of Europese ontwikkelingen die bij nadere bestudering een enorme impact hebben op de bestaande organisatie. Zo is in de loop van 2017 besloten moeten worden om afscheid te nemen van de constructie waarbij de Brandweer inkomsten genereert uit de aansluitingen op het Openbaar Meldkamer Systeem (OMS).

Een ander voorbeeld is de WNRA, de wet normalisatie rechtspositie ambtenaren. In 2016 is daarover door de Tweede Kamer een besluit genomen. Omdat vrijwilligers bij de brandweer ook onder CAR-UWO vallen is er een goede kans dat de rechtspositie van de vrijwilligers aangepast gaat worden waarbij grote financiële consequenties verwacht worden. De beoogde invoeringsdatum WNRA is 1 januari 2020. Dat betekent dat er in de overbruggingsjaren voorbereidingen daartoe opgestart moeten gaan worden, ook in onze veiligheidsregio.

Een derde voorbeeld is het onderwerp informatiemanagement binnen de veiligheidsregio vertaald naar een adequaat informatiesysteem op basis waarvan tijdig de juiste stuurinformatie beschikbaar komt en dat recht doet aan de geldende eisen van informatiebeveiliging. Het beschikbaar en toegankelijk maken en krijgen van informatie is essentieel in de huidige samenleving en dus ook voor de brandweer (zowel operationeel als qua bedrijfsvoering). Informatiebeveiliging en privacywetgeving maken het steeds ingewikelder om aan bestaande en nieuwe regelgeving te kunnen voldoen en hebben kostenverhogende effecten. Het is ook van belang dat er aansluiting blijft plaatsvinden met de andere veiligheidsregio's.

Een laatste voorbeeld betreft de ontwikkeling van de landelijke meldkamers. De meldkamer van de brandweer maakt hier onderdeel van uit. De inhoudelijke, financiële en organisatorische ontwikkeling en samenhang met de meldkamers Politie (Rijk) en de Centrale Post Ambulancevervoer (GGD) loopt volop en kan nog consequenties hebben.

Doorkijk naar 2020

Zoals geschetst in de stukken bij de jaarrekening 2017 en de begroting 2019 wordt er gewerkt aan een proces om vanaf 2020 te komen tot een structureel sluitende begroting en bijbehorend meerjarenperspectief. Dat lijkt nu nog ver weg maar betekent in de praktijk dat scenario's uitgewerkt en bestuurlijke afgestemd moeten zijn voor het einde van dit jaar (2018) om verwerkt te kunnen worden in de conceptbegroting 2020 zoals die in april 2019 aan de raden wordt gezonden voor zienswijzen. In de komende maanden zal er daarom met bestuurders in de vorm van een werkconferentie dieper en gedetailleerder ingegaan worden op de mogelijkheden en principiële keuzes die bestuurders hebben om vanaf 2020 een structureel sluitende begroting te kunnen presenteren.